

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

Адрес: София, ул. „Св. София“ № 2 тел. 8-29-83 сметка 110-11 БНБ — Софийски градски клон

В ИМЕТО НА ЛЮБОВТА И МИРА

В края на тържествената св. литургия в патриаршеската катедрала храма-паметник „Св. Алéксандр Невски“ в София на 12 септември т. г.

НЕГОВО СВЕТЕЙШЕСТВО БЪЛГАРСКИЯТ ПАТРИАРХ КИРИЛ

представи на множеството присъстващи и богомолци гостуващия у нас епископ на Западен Ню Йорк Преосвещеният Лауристон Скейф със следната реч:

„Св. Синод на Българската православна църква е честит да има за наш драг и скъп гост Западно-ньюйоркския епископ Скейф, който вчера пристигна в нашата хубава столица. При това свое пътуване Негово Преосвещенство е бил и по други православни средища. В София пристигна от Цариград, дето е бил гост на Негово Светейшество Вселенския Патриарх. Той ни донесе братските сърдечни поздравии на Негово Светейшество и с това ни възрадва, защото ние много тачим всички предстоятели на светите православни църкви и особено Негово Светейшество Вселенския Патриарх.

Преосвещеният епископ Скейф познава добре православните църкви, той особено се занимава с техния живот, знае силата на православието в религиозния живот на православните народи, знае какво представлява православието в християнския свят изобщо. Той цени извънредно много православната църква, нейното богослужение и днес присъствува на една част от светата ни служба с голяма молитвена съсредоточеност и с подчертано уважение към нашата божествена православна света литургия.

Ние сме убедени, че като е дошъл в нашата страна с благостни чувства и намирайки се в общение то на любовта с иерарсите на светата ни Църква, пък и получавайки непосредни впечатления, макар и през краткия си престой в страната ни, от нашия живот, той ще отнесе оттук добри спомени и към нашия народ ще храни и още по-силни чувства на истинска архипастирска обич.

Негово Преосвещенство оттук ще отиде в Света Гора, дето ще може да се поклони и в българската Зографска обител. Ние го молим, отивайки в Света Гора, да занесе на всички светогорски обители поздрава на Българската православна църква и нашия молитвен поклон, толкова повече че Света Гора догодина ще празнува хилядогодишнината от нейното съществуване като голяма монашеска общност.

Ние сме убедени, че Негово Преосвещенство ще види както духовността на българския народ, тъй

и усилията му за всестранин напредък. В същото време ще установи, че нашият народ обича мира и с всички сили се стреми да го затвърди като благословена и честита съдба за всички човеци. И като се завърне в Ню Йорк, той ще разкаже за миролюбието на нашия народ, а и за миролюбието на всички народи, и още повече ще се утвърди верната мисъл, че чрез мир могат да се създават най-добри условия за напредък на всички човеци.

От ваше име, драги християни, поздравявам още веднаж Преосвещения епископ Скейф с добре дошъл в нашата страна и в нашата богомолна и молитвена среда. Амин.“ —

НЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО ЕПИСКОП ЛАУРИСТОН СКЕЙФ се обърна към богомолците със следните думи:

„Мои скъпи приятели, аз съм много щастлив, че се намирам в патриаршеската катедрала с Негово Светейшество Българския Патриарх Кирил. Моето сърце е пълно от благодарност заради гостоприемството на Негово Светейшество. Моето посещение в България с моя секретар ще ми бъде скъпо през целия живот. Аз ще направя достойние на епископите, на духовенството и на американския народ това благоволение, което имах тук. Виждайки как манифестирате вашата вяра в Господа, уверявам Ви, че ще бъдете винаги в нашите молитви.

Сега ми позволете да благодаря на Негово Светейшество, на митрополитите, на духовенството и на вас с мисълта, че пак ще мога да ви видя. Аз ви обичам.“

НА ОФИЦИАЛНИЯ ОБЯД ПО СЛУЧАЙ ГОСТУВАНЕТО НА ПРЕОСВЕЩЕНИЯ ЕПИСКОП ЛАУРИСТОН СКЕЙФ

На обедата се произнесоха тостове Негово Високопреосвещенство Варненският и Преславски Митрополит ИОСИФ каза на английски език следното слово:

Ваше Светейшество, Ваши Високопреосвещенства, Господин Председателю на Комитета по въпросите на Българската православна църква, Ваше Високопреподобие, Господа,

Щастлив съм, че на нашата синодална трапеза виждам бодрата фигура на жизнерадостния и винаги вдъхновен от светли идеи Епископ на Западен Ню Йорк, Негово Преосвещенство Скейф, с когото се запознах на Ламбетската конференция в Лондон.

Дълбоко съм трогнат от това, че Негово Преосвещенство е предприел едно дълго пътуване, за да стигне до нашата страна и да създаде контакт с нашата св. Православна църква.

Убеден съм, че Негово Преосвещенство върши това като израз на неговите благородни намерения за все по-тясно, по-сърдечно и по-резултатно сътрудничество между епископалните и православните църкви с оглед да се подпомага осъществяването на междуцърковния мир, а от там — да се улеснява делото на световния мир.

Намирам, че ще бъде от полза да припомним на присъстващите някои неща, за които Негово Преосвещенство говори с голям ентузиазъм и с много любов на последната Ламбетска конференция в Лондон, та да могат нашите архиереи и нашата църковна общественост да имат по-пълно разбиране за личността и стремежите на нашия скъп гост.

Тогава, от високата катедра на Ламбет Епископ Скейф с изключителна яснота, сърдечност и убедителност каза на целия свят между другото приблизително и следното:

„Епископалната църква на САЩ винаги е чувствувала едно специално сродство с Източната православна църква откак епископ Сибури състави нашия молитвеник на благословението по източен образец и когато нашата първа чуждестранна мисия бе изпратена в Гърция през 1830 година да предложи помощ на Гръцката православна църква, току-що освободена от турско владичество.

Когато хора от православните страни: Гърция, Русия, Румъния, Югославия, България и други — пристигнаха на нашите брегове, протестантската Епископална църква в САЩ им помагаше при уреждането на техните енории и епархии. Ние се радваме, като виждаме днес тия епархии да растат, укрепват и се стабилизират, основавайки собствени духовни училища за обучение на родени в Америка свещеници и вземащи участие в Националния църковен съвет и в Световния Съвет на църквите.

Ако желаем да се развиват тия църковни отношения, както се надяваме, в една пълна общност, трябва да има едно ясно разбиране на сегашните официални отношения между епископалните и православните църкви. Това може да се сумира накратко както следва:

1. Англиканската духовна общност, от която Епископалната църква съставлява една част, не се намира във **ВЪТРЕШНО ОБЩЕНИЕ** с православните църкви;

2. Междуременно Епископалната църква счита за свой дълг да даде на православните църкви, както сестрински църкви, помощ и насърчение, по-специално що се отнася до проповедта към собствените им народи, където и да се намират те.

Православните люде в САЩ са свързани със своите църкви-майки много тясно.

Междувременно ние можем да направим много, за да поощрим духа на единство с православните в САЩ чрез личен контакт. Православното и англиканското братство, Американският клон на „братствата на св. Албен и св. Сергиус“, както и множество местни неофициални групи съществуват за тази специална цел.

Когато наши духовници се натъкнат на отделни членове на Православната църква, те трябва да ги

поставят във връзка с най-близкия свещеник или епископ от тяхната църква.

Личното приятелство и разбирателство може да се изгради по много пътища. Свещеникът от Епископалната църква в САЩ може да покани своя православен колега (и неговата съпруга) в дома си и да го запознае с местните духовни сдружения. Много православни енории имат младежки групи и нашите младежки групи ги канят на някои от своите събрания и приемат също покани за такива посещения.

Нашите християни могат да изучават православната литургия, научавайки нещо от нейните импресивни, мистични и интимни характерни особености, които биха били наистина едно помощно средство за разбиране дълбокото значение на нашата собствена литургия.“

Отбелязвайки това паметно изказване на Епископ Скейф, позволявам си да уверя Негово Преосвещенство, че върховните ръководители и целия клир на нашата св. православна църква със не по-малка любов са възприели делото на междуцърковния мир и заради това всеки благ вестител и усърден радетел в тази област е не само наш скъп гост, но и възлюблен в Христа наш брат.

И така, приветствайки Негово Преосвещенство като скъп гост и брат в Христа Исуса, от сърце му желая неговия престой в нашата среда и в родината ни да бъде от полза както за придвижването напред святото дело на междуцърковния мир, така и за успеха в борбата за общ световен мир.

Бог да благославя всички нас и целия свят.

Негово Преосвещенство епископ СКЕЙФ отговори на Негово Високопреосвещенство Митрополит Йосиф с кратко слово. Той благодари сърдечно за казаните по негов адрес твърде щедри думи, и заяви, че виденото и чуто от него през време на неговото пътуване са му вдъхнали кураж и големи надежди за по-добро бъдеще на Православната църква и на християнството изобщо. Той каза, че Епископалната църква ще се стреми да бъде още по-„католическа“ (вселенска) в широкия смисъл, на тази дума, че тя ще се стреми да установи потесни връзки с Православната църква, която е църква на изначалната истина и църква на светии. Англиканската църква и в частност Епископалната църква в САЩ, заяви той по-нататък, ще продължават в своите усилия за постигане на мир и добра воля между човечите. Накрая той благодари на Негово Светейшество Българския Патриарх Кирил и на Св. Синод на Българската православна църква за оказания му топъл прием и сърдечно гостоприемство и изрази горешо надежда, че той ще има възможността и удоволствието да отговори със същото, когато представители на Българската православна църква му гостуват в САЩ.

Негово Светейшество Българският Патриарх КИРИЛ произнесе кратка реч, в която изрази удоволствието си от възможността да има за свой гост и гост на Българската православна църква такъв изтъкнат представител на Епископалната църква в САЩ. Той припомни, че представители на Епископалната църква като част от Англиканската църковна общност и особено главата на Англиканската Църква Негово Блаженство Кентърберийският Архиепископ д-р Джофри винаги са проявявали особен интерес и отзивчивост към въпросите

на Православието и към жизнените световни проблеми на нашето време — на първо място основния и най-важен въпрос за всеобщо и пълно разоръжаване. Негово Светейшество Патриарх Кирил вдигна тост за здравето на госта, пожелавайки му да отнесе със себе си в своята родина щедрото Божие благословение за лично добруване, за мир и благоденствие по целия свят, да отнесе и добри впечатления от нашата Родина.

Произнесе тост и г. МИХАИЛ КЮЧУКОВ, Председател на Комитета при Министерството на външните работи по въпросите на БПЦ и на религиозните култове. Продължавайки мисълта на Негово Светейшество, той заяви, че би желал да подчертае две неща. Първо — топлият прием, който починал за всеобщо и пълно разоръжаване на света намери сред представители на Англиканската църква и на първо място в лицето на Кентърберийския Архиепископ д-р Джофри предизвика забележим

отклик на одобрение и задоволство както сред българските църковни среди, така и изобщо сред българския народ. Тази готовност на Кентърберийския Архиепископ да подкрепи инициативата за разрешаване на основния и съдбовен въпрос за човечеството ние добре помним и ще помним — заяви г. Кючуков. Второ — Той е сигурен, че посещението на епископ Скейф, колкото и кратко да е било, му е дало възможност да види със собствените си очи истината за положението в Българската православна църква, истината за България и българския народ, която истина нерядко се изопачава и фалшифицира от заинтересовани хора в чужбина, в това число може би и в САЩ. Г-н М. Кючуков вдигна чашата за личното здраве на госта, изказвайки надеждата и пожеланието, че при второто си посещение на нашата страна той ще разполага с много повече време, за да може да се запознае по-добре с всичко, което го интересува.

В памет на починалия Митрополит Дионисий

През нощта срещу 15 март т. г. в църковното подворие край православните гробища във Варшава почина на 84-годишна възраст Негово Високопреосвещенство Дионисий, бивш митрополит Варшавски и Водински и на цяла Полша. Починалият архиепископ в продължение на 25 години възглавяваше Полската православна църква (1923—1948). През време на своето светителстване същият беше и свещеноархимандрит (игумен) на Почаевската Свето-Успенска лавра, декан на православния богословски факултет във Варшава и професор по библейска археология в същия.

Негови ученици и духовни чада са почти всички свещенослужители на Полската православна църква.

Починият митрополит Дионисий посети през 1929 година нашата страна. Той имаше много приятели българи, с които беше следвал заедно висшите руски духовни училища. Той беше поддръжник на каузата на Българската православна църква и неведнаж на разни междуцърковни конференции е бил рамо до рамо с представителите на нашата родна православна Църква. Като глава на Полската православна църква, в трудните междувоенни години, митрополит Дионисий черпеше поука от борбата на българите за църковна независимост. Политическата тогавашна обстановка беше такава, че той трябваше да бъде и голям дипломат за благото на православната църква в Полша. Той знаеше, че Полската православна църква е любима дъщеря на своята любяща майка — Руската православна църква, но тогавашното полско правителство го застави да търси признание на църковната независимост от Цариградската патриаршия. Това той вършеше с пълно съзнание — за благото на православното население в границите на междувоенна Полша. И никой не бива да го вини и не го вини за това! Не го вини и самата Руска православна църква-майка, която със специално постановление от 9 ноември 1948 година на Светейшия Патриарх Алексий и на Свещенния Синод на Руската православна църква възстанови каноническото

общение на митрополит Дионисий с Московската патриаршия.

Митрополит Дионисий (Константин Николаевич Валединский) е роден на 4 май 1876 г. в гр. Муром, Владимировска губерния, в свещенческо семейство. На 12-годишна възраст останал сирак и споделял тежката съдба на бедното вдовишко семейство. Завършил е с отличие духовно училище и духовна семинария и Казанската духовна академия с титлата магистър на богословието. Голямо влияние за формирането на неговия дух оказали неговите покровители и благодетели Уфимският епископ Дионисий, ректор на академията и епископ Антоний (Храповицкий), впоследствие Киевски и Галицки митрополит. Той приел монашеския сан още като студент първа година. След завършването на духовната академия бил назначен за преподавател в Таврическата духовна семинария, където се проявил като отличен педагог и учител. Тази любов към просветното дело на Божия виноград беше постоянна през целия му плодотворен живот. След това заемал длъжност инспектор и ректор на Холмската духовна семинария, на която длъжност бил ръкоположен за архимандрит. По негово време Холмската земя била повече униатска и през своето 9-годишно възглавяване на духовната семинария той се проявил като голям ревнител на чистата православна вяра, какъвто остана до своята кончина. Той бил любим на възпитаници и преподаватели и дълбоко уважаван от верующите, с които влизал в съприкосновение във време на своята обширна църковно-обществена дейност.

Бидейки от детинство още телесно немощен и болнав, цялото му първоначално служение било насочвано от църковната власт там, където климатическите условия благоприятствували за неговото здраве. Той бил назначен в 1911 година за настоятел на полската православна църква в Рим, където служил 2 години. Тук архимандрит Дионисий се запознал с видни специалисти — християнски археолози и с голяма вещина описал древните християнски катакомби с техните гробници, фрески и

др. старинни паметници. От него време са неговите научни трудове в тази област: „Спутник православного богомольца в Риме“ и „Святыня Барграда“.

На 21 април 1913 година, в Почаевската Свето-Успенска лавра. Антиохийският патриарх Григорий IV със 7 други архиереи ръкоположи архимандрит Дионисий за Кременецки епископ — викарий на Волинската епархия. В 1922 година епископ Дионисий бил възведен в чин архиепископ и управлявал Волинската епархия, намираща се в границите на тогавашна Полша. И когато, поради националистически борби сред православните в Полша, бил убит варшавският митрополит Георги (Ярошевски), за митрополит на Полската православна църква бил избран Дионисий Кременецки (27. II. 1923 г.).

От 1948 година митрополит Дионисий беше на почивка в гр. Сосновец и последните 2 години във

Варшава, където и почина. Неговите тленни останки бяха изложени във Варшавската катедрална църква „Св. Мария Магдалина“ за поклонение на народа. Отелото му бе извършено от заместника на варшавския митрополитски престол архиепископ Тимотей, всички православни полски архиереи и много свещеници, дошли от цялата страна, при присъствието на болния от няколко години сегашен варшавски и на цяла Полша митрополит Макарий, който веднага след това замина на лечение в Москва. Тленните останки на починалия митрополит Дионисий почиват наред с гробовете на неговата майка, сестра и други близки. Тук са и гробовете на неговия чичо — Варшавския архиепископ Иероним и на първия Варшавски митрополит Георги.

Бог да го прости! Вечна да бъде неговата памет!
Харитон Попов

Църковното пение в България през Възрожденската епоха

След Ренесанса, когато бе настъпила епохата на общоевропейското възраждане със съпътстващите я революции, през втората половина на 18 век бяха се създали условия за пробуждането и на нашия народ. Написаната от хилендарския монах Паисий в 1762 г. „История славяноболгарская“ дойде тъкмо навреме да изиграе историческата си роля. Тя проясни народното съзнание у българина, заговори му за неговото славно минало и го насочи към смела борба за извоюване на духовна и политическа свобода. Славянобългарската история постави началото на възрожденската епоха в България. Осъзналият се народ постепенно си извоюва свои български духовни пастири. В селата и градовете се отвориха килийни училища, а в църквите отново прозвуча проповедта на роден български език. За да се задоволи желанието на богомолците да слушат богослужението на славянски език, църковните ни будители намерили за целесъобразно да се приспособи църковно-славянския език към познатите им източни църковни мелодии, слушани дотогава на гръцки език. Тази отговорна и с историческо значение задача бе изпълнена от скромните и родолюбиви монаси на Рилската св. обител. Към края на 18 век — 1790 г., в Рилския манастир бе отворена първата българска певческа школа, която си бе поставила задачата да приспособи славянския богослужебен текст към дамаскиновото осмогласие. За преподавател на школата бил повикан прочутият светогорски музикоучител Иоасаф, най-добрият познавач на източното църковно пение. А след него учителствували: даскал Иларион, Иоасаф II, Неофит Рилски, Константин, Акакий, Кирил, Ксенофонт, Аверкий, Николай Василиевич, Атанасий и Исая — монаси и братя на Рилската св. обител. От всички преподаватели обаче най-много грижи за развитието и напредъка на школата е полагал Неофит Рилски. Въпреки непрекъснатата му научна и обществена дейност като учител и църковник в разни градове: Самоков, Казанлък, Габрово, Копривница и остров Халки — Цариград, той намирал възможност да се отбива от време-навреме в манастира, за да поддържа високото равнище на църковното пение, до което бе достигнала тогава школата. А след 1852 г. като се завърнал от остров Халки, Неофит Рилски, до края на живота си непрекъснато се грижел за нейното процъфтяване. От направените изследвания се установява, че Неофит Рилски, макар пряко да се е занимавал със съставяне на учебници по Ланкастеровата система за новооткритите български училища и с написване на трудове по история, филология, философия и богословие, чувствувал вътрешно влечение и към църковното пение, за усвояването на което работил много сериозно. Той овладял тънкостите на музикалната теория до степен сам да съчинява духовно-музикални композиции.

Това се потвърждава от собственоръчно написания му сборник, в който няма почти никакви нотописни грешки. Сборникът, и сега се пази в библиотеката на Рилския манастир и влиза в числото на изследваните от мен 20 ръкописи. Спирайки се на солидната си музикална подготовка в съзнанието на Неофита бе се зародила мисълта да създаде „усобна книга“ (псалтикнен сборник) със църковни песнопения, за всички последования, предвидени в църковния годишен кръг. За осъществяване на тази идея той създаде квалифициран кадър от гореспомнатите учители при Рилската школа, като всекиму възложил изпълнение на определена задача, а именно: всеки да преведе, да приспособи или съчини част от определения за съдържането на сборника материал. Поместените песнопения в ръкописите потвърждават наличието на такава заплануваност, защото общо взето във 20-те ръкописи влиза почти целия певчески материал за установените през годишния кръг църковни богослужения.

Тъй като името на Рилската певческа школа е тясно свързано с историята на църковното ни пение, налага се да дадем кратки сведения за музикалното творчество на Неофита Рилски и неговите сътрудници.

НЕОФИТ РИЛСКИ (1793 — 1881) бил всестранно образован монах. На 18-годишна възраст той приел монашеско звание и посветил целия си живот в служба на народа. Първоначално образование получил в родното си село Банско, Разложко, а след това се учил в школото на Рилския манастир, където в 1811 год. бил въведен в монашество от отец Иеротей. В същата година заминал за гр. Мелник да усъвършенствува гръцкия език при прочутия даскал Адам и след четиригодишно обучение в 1816 година се завърнал обратно в манастира. От 1816 до 1828 г., от 1830 до 1832 год. и от 1840 до 1848 година той учителствувал в Рилската школа, а след завръщането му от остров Халки (1852 г.) до края на своя живот неотлъчно пребивавал в манастира и бдял над развитието и напредъка на школата.

От проучванията върху музикалната му дейност можахме да установим, че той бил църковен певец от висок разряд. Още като ученик в манастирската школа Неофит Рилски усвоил основно църковното пение при учителите Иоасаф, даскал Иларион и Иоасаф II. След като научил и новите невми на Хурмузия с правилата за правописа, той започнал да превежда гръцки църковно-музикални произведения и да твори собствени композиции. По този начин, наред с учителската си дейност, Неофит дълги години работил плодотворно и в областта на църковната музика. През 1852 г., когато бил учител в богословското училище на остров Халки, с една бележка, написана на първата страница на неговата псалтикия, той ни осведомява, че материалът за отпечатването на общия рилски

певчески сборник е вече готов. Ето какво гласи бележката: „И сей, обаче, совет даю братем нашим монастырским, да би ся постарали, като си прегледат речените песни добре и изчерпателно, да составят една „усобна книга“ от рилските преводи и сочинения и да я напечатат за славу и чест и похвалу своей обители за прославления великого Бога и святых его и за красота църковна и прочее“.

Неофит Рилски съчинил следните музикални творби: „Блажен муж“, „Похвальная песен на память святого Апостола и Евангелиста Луки“, „Похвальная песен преподобного отца нашего Иоанна Рилского“, „Два стиха от 50-я псалом“, „Полиелейт „Раби Господа“ гл. I, IV, IV-легетос, VII и VIII, шест „славословия“ гл. VI, VII, II—IV диатоникон, I, V и VIII, „Безсеменнаго зачатия“, кратко „Блажен муж“, стихирите и славата на Успение Богородици, „От юности моя“ гл. IV, „Херувимска песен“ гл. VI (поместена в ръкопис № 2867), „Ниже сили небесния“ гл. VIII, „Тебе одеющагося“ гл. V, „Достойно ест“ гл. I и „Блажени, яже избрал...“ гл. V.

Негови преводи са: 1) — от Хурмузия: „Слово благо“ гл. IV, „От юности моя“ гл. IV (в някои ръкописи е посочен не като превод, а като творба на Неофита), три „Достойно ест“, гл. I, II и VII и всички задостойници на господските празници; 2) от Петър Ламбадарий: седмични „запричастни“, „Душе моя“, „Безсеменнаго зачатия“, „Пресветая Богородице“, „Все упование мое“, „Возсия благодат Твоя“, „Возбранной воеводе“, „Се жених грядет“, „Егда славнии ученици“ и „Великопостный евангелски чин“, 3) от Теодор Фокейски: „Да исправится молитва моя“, „Нине сили небесния“, „Вкусите и видите“, „Егда от древа“, „Тебе одеющагося“, „Воскресни, Боже“, катавасиите „Воскресения ден“, прокимените през светлата седмица и анаксандария „Отверзшу Тебе руку“.

Неофит Рилски е превел и „Доксастария“, сиреч славника от триода и пентикостаря, поместен в ръкопис № 2863. Към горните преводи и творби трябва да се прибавят и поправените от него седмични херувимски песни на свещеномонаха Атанасия и свещенодякона Исаяя.

Като имаме предвид гореизброените съчинения и преводи, без да говорим за големите заслуги на Неофита Рилски в другите области на неговата дейност и като преценяваме музикалните му прояви — 1) като преподавател, ръководител и вдъхновител на Рилската певческа школа, 2) като отличен познавач на източното църковно пение и 3) като композитор на духовно-музикални творби, от което е видно, че той перфектно е владеел техниката за приспособяване на църковно-славянския текст към преведените класически мелодии от гръцки автори, — ние можем с пълно основание да поставим неговото име на еднакво стъпало с имената на най-изтъкнатите наши музикоучители от доосвободителната епоха.

СВЕЩЕНОДИАКОН КИРИЛ — сътрудник и учител на Рилската певческа школа е превел славите за всички господски и богородични празници през годината и славите от триода и пентикостаря, според оригиналите на Иакова протопсалта. От Петър Ламбадарий е превел: великите прокимени „Не отврати“ и „Дал еси“, „Душе моя“, „Безсеменнаго зачатия“, „Повеленное тайно“, „Возбранной воеводе“, „Се жених грядет“, „Егда славнии ученици“, „Нине сили небесния“, катавасиите „Христос раждается“, „Глубини открил ест“, „Воскресения ден“ и евлогитарииите. От Хурмузия книгохранителя е превел: вечерното последование и „Вкусите и видите“. От Иоанна първопевица е превел: „Достойно ест от Василиевата литургия, догматична на осемте гласа и 11-те евангелски стихирни.“

Едно от най-важните му творения е „Новий воскресник“ който е служил за учебно пособие на учащите се в Рилската школа. С такава плодотворна дейност свещенодякон Кирил заслужено заема едно от първите места между музикоучителите в Рилската певческа школа. Той не е оставил собствени музикални композиции, но се е славил като най-добър преводач на класическите църковни песнопения.

СВЕЩЕНОМОНАХ АТАНАСИЙ е автор на част от херувимските песни, поправени от Неофита и поместени впоследствие в сборника на Манаси п. Тодоров с наименование „седмични“. Други негови съчинения са „Достойно ест“ гл. VII, седмични причастни за всички гласове, „Спасение соделал еси“, „Господи возлюбих благолепие“, „Вкусите и видите“, „Свете тихи“, „Ирмос святому Иоа-

ну“ и хвалитните стихирни от предпразненството на Рождество Христово.

Преводите му са: 1) От Иакова протопсалта — Всякое дихание на осемте гласа, 2) — от Хурмузия: велики славословия; 3) от Григорий Критянина, Петър Ламбадария и Иакова протопсалта — голямо количество песнопения за златоустовата литургия; 4) от Данаила протопсалта — „Хвалите имя Господне“ за осемте гласа и 5) от Петър Ламбадария — великите прокимени: „Не отврати“ и „Дал еси“, „Душе моя“, и „Безсеменнаго зачатия“.

Заслугите на Атанасия за напредъка на певческото дело в България са също така големи. Няма друг музикоучител, който да е оставил толкова много преводи и съчинения, като него. Той повече е предпочитал да превежда пападически творби, отколкото стихирарически, въпреки че са по-лесни за превод в техническо отношение. А собствените му творби се отличават със своята художествена разработка.

СВЕЩЕНОМОНАХ ИСАИ е съчинявал и превеждал изключително пападически песнопения. Той, заедно с Атанасий е написал седмичните херувимски песни, три от които — гл. II, III и VI — е съчинил самостоятелно. На него се приписва и запричастният „Блажени яже избрал и приял еси“ гл. V. Неговото музикално творчество е свързано с това на Атанасия. Изглежда, че те са били не само приятели, но и идейни сътрудници в творческото дело на Рилската певческа школа.

МОНАХ КСЕНОФОНТ е написал сборника № 2861. Той оставил следните преводи: — „Днес раждается от Девы“, славата от 9-я час пред Рождество Христово „Руку Твою приконсущую“, Богоявленската стихира „Воспоим вернии, яже о нас“ и „Возсия благодат“. От преждеосвещената литургия е превел „Нине сили небесния“ и „Вкусите и видите“ гл. V. От златоустовата литургия — 4 Достойно ест: гл. VII, VIII, пак VIII и IV-легетос, „В память вечную“ гл. VII, „Радуйтесь праведнии“ и „Избавление посла Господ“.

Макар и малко на брой неговите преводи са допринесли за погълване цялостното съдържание на Рилския псалтирски сборник.

СВЕЩЕНОИКОНОМ КОНСТАНТИЙ е отбелязан в ръкописите като „музикословеснейший учител“. Той е съчинил стихирата „Зрящи Тя тварь вся“ и „Ангел вопияше“. Превел е погребалните песни за Велика събота (трите статии), и евлогитарииите на Петър Ламбадарий.

Неговите заслуги към певческото дело произтичат повече от преподавателската му дейност, която е оставила дълбоки следи върху музикално-теоретичната подготовка на учениците от Рилската певческа школа.

МОНАХ АВЕРКИЙ в ръкописа № 2862 се нарича „Учитель Рилския обители“. Той е написал: „Достойно ест“ „Свете тихий“, осем умерено-пространни херувимски песни за всички гласове и друго Достойно ест гл. VIII. Превел е великото славословие на Данаила протопсалта и няколко херувимски песни от разни автори. Монах Аверкий е оставил и една пространна херувимска песен, съчинена от него.

В разгледаните ръкописи се срещат още имената на следните преводачи и музикоучители от Рилската школа: Акакий, Николай Василиевич Търновски, Прокопий Рилец, игумен Иосиф, които съчинения и преводи са малко на брой, но това обстоятелство не намалява техните заслуги към певческото дело на Рилската школа, тъй като музикалната им дейност се е проявявала повече като учители и изпълнители, отколкото като творци.

Накрая ще отбележим, че певческият сборник, подготвен тъй грижливо от Рилската школа, не бил отпечатан по много обективни причини. Когато Никола Трендафилов в 1847 г. пръв издал в Букурещ псалтиря, а 10 години след него Хаджи Ангел Севлиевец започнал печатането на своите 6 певчески сборници, Неофит Рилски с болка на душата констатирал, че повечето от влезлите в съдържанието на сборниците песнопения са почти същите, които много по-рано изготвила Рилската школа. Под влияние на силна възбуда от явно ограбване и пропаднали надежди той написал в книгата си „Описание болгарского монастыря Рилского“ известната критика, в която с много остър език изразява своя гняв срещу Ангел Севлиевец. В критиката той направо заявява, че „издадените мушкийски книги съдържат песнопения, някои от които са КРАДЕНИ, а други показват неизкуството на техните издатели“.

Но въпреки критиката тогавашната общественост с радост посрещнала излезлите от печат псалтирни. Тя справедливо бе преценила почина на издателите, които не бяха пожалили труд и средства и не бяха се спрели пред опасности и рискове да напечатат певческите си книги, за да снабдят родната ни църква с псалтирски книги и ръководства. А рилските ръкописи, неизползувани навремето поради нерешителност, а може би и поради липса

на инициатива и заинтересованост, и досега лежат в шкафовете на манастирската библиотека. Въпреки това обаче, те представляват от себе си голяма историческа ценност и свидетелствуват неопровержимо за безспорните заслуги и за активното участие на рилските монаси в изграждането основите на църковното пение в България.

ПЕТЪР ДИНЕВ

Подведомствени ли са споровете, по които страна е Църквата или нейни поделения, на държавния арбитраж?

Член 1 от Закона за държавния арбитраж определя кои спорове са подведомствени на държавния арбитраж. Това са споровете (преддоговорни и гражданско-правни имуществени) между държавни предприятия, обединения и кооперации, с ограничението на чл. 8 буква „д“ от ЗДА, според което спорове до 2,000 лв. не са подсъдни на държавния арбитраж. В съгласие с това ограничение бе изменен чл. 78 от Гражданско процесуалния кодекс, според който спорове между държавни предприятия, обединения и кооперации до 2,000 лв. са подсъдни на юрисконсулта на висшестоящата организация на ответника.

Със закона за изменение и допълнение на Закона за държавния арбитраж, обнародван в бр. 21 от 11 март 1960 година на „Известия“ член 1 от същия закон бе изменен така:

„Държавният арбитраж разрешава преддоговорните и гражданско-правните имуществени спорове между държавните предприятия, учреждения, кооперациите и обществените организации, както и техните поделения и предприятия.“

Ограничението за неподведомственост на спорове до 2,000 лв. интерес остава и занапред в сила.

С новата редакция на ЗДА в изброяването се упоменават изрично и обществените организации. Поставя се въпросът: Българската православна църква е ли „обществена организация“ по смисъла употребен в чл. 1 от ЗДА, или е обществена организация от друг вид и следователно неподпада в подведомствеността на държавния арбитраж.

Общото събрание на Върховния държавен арбитраж с определение № 131 от 27 декември 1959 година е имал случая да се произнесе по въпроса. Това определение е постановено преди изменението на Закона, но изложените в него съждения важат еднакво и при тълкуването на новата редакция на чл. 1 от ЗДА. В това определение Общото събрание на Върховния държавен арбитраж казва:

„... на държавния арбитраж са подсъдни имуществени спорове между стопанските социалистически организации, между тях и държавните учреждения и между държавни учреждения... изброяването на стопанските организации от общественния сектор, направено в чл. 1 от ЗДА... е примерно изброяване и следователно допустимо е да бъдат разглеждани от държавния арбитраж и

спорове на други стопански организации, освен изброените, обаче тези организации трябва да бъдат организации от социалистическия сектор — държавни или кооперативни, ... религията и църквата са частно дело, съществуващи отделено от държавата, поради което... не е от стопанските организации, споровете на които могат да бъдат подведомствени на държавния арбитраж...“

С така цитираното определение ОС на ВДА разграничава обществени организации от социалистическия сектор и обществени организации, които не са от социалистическия сектор (каквато е Църквата) и чиито спорове не са подведомствени на държавния арбитраж. Това тълкуване остава важно и след изменението на чл. 1 от ЗДА от 11 март 1960 година. Да се поддържа противното тълкувание, би значело да се признае, че свързаният с чл. 1 от ЗДА чл. 78 от ГПК намира приложение, т. е. че при спорове до 2,000 лв., при които ответник е църковно поделение, правораздаването да се прехвърли и повери на съответното висшестоящо църковно поделение, нещо което е недопустимо с оглед конституционния принцип за пълна разделеност на църква от държава. Правораздаването е една от основните прерогативи на държавната власт и то не може да бъде упражнявано от църковни поделения при съществуващата разделеност на Църква от Държава.

Ето защо, в заключение трябва да се каже:

1) Българската православна църква е обществена организация с идеална цел, каквито са и нейните поделения — както това изрично е изяснено с тълкувателно решение на Президиума на Народното събрание обнародвано в „Известия“, бр. 2 от 1952 година;

2) Обаче Българската православна църква и нейните поделения не са обществена организация от социалистическия сектор, поради което споровете, по които тя или нейните поделения са страна, са винаги подсъдни на общите съдилища (народен, градски или окръжен съд) и никога не са подведомствени на държавния арбитраж. Съобразно с това и чл. 78, ал. 2 от ГПК не намира приложение по отношение на спорове, при които страна е църковно поделение, поради което спорове и до 2,000 лв. са подсъдни на общо основание на народните съдилища.

Д-р Л. Т. НАСЛЕДНИКОВ

Дрехата на света Петка

Проповед за Петковден

Дрехите са една насъщна необходимост за човека. Те покриват тялото, топят го и го предпазват от вредните атмосферни влияния. От друга страна, хубавите дрехи красят тялото, могат да му придадат по-представителен и изискан вид. Обаче, в това отношение човек може да изпадне в крайност. Понякога хората така се пристрастяват към дрехите си, че се стараят те да са направени от най-финна материя, да са ушити по последната дума на модата, грижат се да имат най-различни и колкото може все повече дрехи, които всекидневно да сменят при обличане. Такива човече просто се влюбват в дрехите си и по никакъв начин не искат да се разделят с тях. Сякаш съществуват и живеят само за това — да имат по-хубави и по-различни дрехи.

Нашата християнска религия изисква от нас да не се пристрастяваме само към земното, включително и към дрехите, като си служим с последните само доколкото ни са потребни. В живота на светиите и Божиите угодници можем да видим много случаи, когато са били спазени изискванията на Св. Евангелие за себеотречение и всеотдайно служение на Христа и на ближния. Християните са призвани „да се облекат в новия човек, създаден по Бога в правда и светост на истината“ (Ефес. 4:24).

Ето например, днешният ден е посветен в чест и памет на Св. Петка (Параскева) Българска. Какъв е бил нейният живот и с какво е заслужила тя нашата почит? — Св. Петка е родена през десети век в малкото селище Епиват на Мраморно море, близо до Цариград. Нейните родители били благочестиви българи, които още от малка я възпитали в християнската вяра. Веднаж чула в храма думите на Христа: „Ако някой иска да върви след Мене, да се отрече от себе си...“ Този повик силно раздвижи сърцето на младата девица и тя веднага решила в себе си да последва Христа. И на излизане от храма тя направила първата стъпка по пътя на себеотречението: съблякла скъпата си горна дреха, дала я на един бедняк пред храма, а в замяна взела неговите дрипи. Естествено, родителите ѝ посрещнали неблагоприятно тази постъпка, силно я смърмили, но тя, изпълнена от любов към Спасителя и към ближния, продължила да прави същото. Подир известно време Петка дала дрехата си на бедна вдовица. Съветвали я да пази новите си дрехи и да не ги раздава на случайни хора, а нейното добро сърце ѝ подсказвало, че тя точно това трябва да върши. В лицето на бедните и нещастните св. Петка виждала и чувствувала Самия Господ Исус Христос, Който принесе Себе Си в жертва за изцеление на човечите от техните страдания и болки.

След смъртта на заможните си родители Петка раздала всичкия си наследен имот на нуждаещите

се, а самата тя се поселила в Йорданската пустиня, отдавайки се на пост и молитва. Хранела се само с растителна храна и то веднаж на ден. Тук отеклата се от света девица преживявала в продължение на 25 години най-различни несгоди: слънце я пекло, жажда я морила, бури я връхлитали. Изкусителни видения я примамвали да се върне обратно, в шумния живот, зверове я заплашвали. Но нищо не било в състояние да я разколебае. Тя всичко претърпявала, за да стане достойна последователка на Христа. Затуй църковният песнопиец я нарича: „Невеста Христова, сладкогласен славей, гургулица, възлюбила пустинята“.

Когато наближили дните за нейното отминаване от земния живот, по внушение на ангел Господен, св. Петка се завърнала в родния си край. Облечена във вехти дрипи тя не била позната от своите съграждани. Никой не узнал в смирената и бедна следовница на Христа предишната богата и знатна девойка от Епиват. Тук тя преживявала в крайна нищета и усърдно се подготвяла за завършека на земното си поприще. След смъртта ѝ била погребана от благочестиви християни като чужденка, съпроводена до гроба само от бедните и сираците в града.

Бог благоволил нейното тяло, което приживе често било обличано във вехти и окъсани дрехи, да остане нетленно и да бъде положено в църквата „Св. Петър и Павел“ в Епиват. В този храм започнали да се стичат хиляди вярващи и мнозина болни, хроми и недъгави получавали изцеление. След това нейните св. мощи били пренесени от цар Иван Асен II-ри в Търново, гдето денонощно се стичал многоброен народ на поклонение. На много места из България започнали да строят църкви и манастири в чест на св. Петка. Когато пък страната ни паднала под турско иго, мощите на светицата били пренесени в гр. Яш, Румъния, където се намират и до днес, дълбоко почитани от православния румънски народ.

Какво ни говори животът на св. Петка? — Нейният живот е дивен пример за истинско следване на Христа и предана обич към ближния. Още в младини тя излъчвала от сърцето си свята любов и жертвено милосърдие към малките Христови братя. Тя се отрекла от света, за да придобие Христа, пожертвувала младостта си и земните удоволствия, за да се сподоби с блажена радост във вечността, отказала се от кратковременната известност на богатата девойка, за да бъде записано името ѝ на небесата. Св. Петка се лишила от новите си и хубави дрехи, заменяйки ги с дрипите на бедните, за да се облече с дреха небесна, която нито молец може да разяде, нито крадец да открадне. В продължение на дълги векове пет православни народа са ѝ изтъкали най-чиста и светла дреха на молитвена почит и всенародна признателност, а Спасите-

лят ѝ отредил достойно място в Своето Небесно царство и я обдарил с чудодейната мощ болни да лекува, сълзи да отрива, нещастни да подпомага. Колко правдиво църковният песнописец я възпява, като „гълъбица, позлатена от Св. Дух“. Св. Петка подари, изгуби земната си, веществена дреха, отдавайки я на бедните, но се удостои да бъде облечена в позлатена одежда чрез благодатта на Св. Дух.

Дивен е животът на св. преподобна Петка. Силна е нейната молитвена закрила на вярващите и неизброими са чудните дела, извършвани от нейните свети мощи в течение на много векове. Всичко това тя постигна, понеже силно възлюби Господа и послужи на своите ближни.

И ние можем да последваме примера на св. Пет-

ка, като съблечем пъстрите дрехи на греха и проявим готовност да отдадем силите и възможностите си на онези, които се нуждаят от тях. Нека се грижим не само за земни, веществени дрехи, а чрез добри дела на обич към нашите братя и сестри да си изтъчем неостаряващи и нескъсващи се дрехи — „брачна одежда“ за вечността. Само по този начин ние бихме достойно отпразнували деня на св. Петка.

„Преподобна майко Параскево, застъпвай се пред Бога за нашата прекрасна Родина. Закриляй благочестивия български народ по пътя на неговия всестранен напредък, а нас лекувай при беда и болести!“ Амин

Прот. ПАНАЙОТ ПАМУКОВ

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

По светите пътеки на Родината

2. МИНАЛО И НАСТОЯЩЕ

Казанлък е нов град, основан след завладяването на страната ни от турците. Слави се като център на производство на розово масло в България. Той е най-значителното селище в сърцето на Розовата долина. В миналото е бил важен занаятчийски център. Разположен е в красива котловина, откъдето идва и името му — (казан, т. е. котел) — Казанлък.

През средновековието в подножието на Стара планина и покрай река Тунджа е имало много крепости. Най-силна от тях е била крепостта Крън, източно от самия Казанлък. Тя е дала името на цялата област от Гьопса (Копси) до Сливен. Тази област се е наричала Крънска хора т. е. Крънска земя, или област. Споменава се доста често в старите исторически източници. За Крънска земя съобщава още Идризи в 1153 година под име Акропос, или Акрунос. Според разказа на Никита Актмина, император Исак Ангел, след нещастния му поход срещу българите, борещи се за свобода и независимост, в 1190 година, избягал през Крън и Берое — древното име на сегашна Стара Загора. А латинците при похода на императора Хенрих към Берое в 1206 година навлезли до границите на Крън, Също и в привилегиите, които българският цар Асен II дал на Дубровничани, се споменуват една до друга Крънска и Беруйска земя.

Много по-често за Крънската земя се говори към края на 13 и началото на 14 век, като владение на тогавашния болярин Смилец, а след това на братята му Радослав и Войсил. По-късно същата земя била отстъпена на Смиленовия зет Елтимир. Едва след смъртта на този владетел, областта минала под пряката власт на Търновските царе. Бурна е била историята на това скромно сега място — турските завоеватели унищожили Крън и вместо него, долу, възникнал днешният Казанлък.

В Руско-турската война (1877—78) година, поради близостта с Шипченския проход, около града се развили важни военни действия. Но българското население навреме успяло да избяга на север от Балкана. След турското поражение при село Шейново, то наново се завърнало в града. Заварили го малко пострадал. Тогава турците се изселили и градът започнал да изменя бърже своя стар ориенталски вид, за който говорят само останалите и сега още пред гарата няколко стари и тесни, покрити с едър турски калдаръм, улички.

Нажежени от обедните слънчеви лъчи, те глухо отекват под стъпките ни и криволичат пред нас прашни и недосягани. Заслушани в тихия глас на сестрата монахиня от Казанлъшкия девически манастир „Св. Богородица“, която гостопривно ни посреща на гарата, крачим

бавно напред. Миналото на този красив и славен град оживява пред очите ни и сякаш не думите на нашата любезна посрещачка, а всичко наоколо нашепва за древно-то минало: ... И старите калдаръмни улички, и останалите от старо време тук-там на пазаря край джамията дървени дюкянчета, механи и ханове, край които сега минаваме, и къщите, закътани сред обширни дворове, загубени под грамадните орехови дървета! ...

Но, ето че излизаме на широка и модерна улица и оставяме зад гърба си стария Казанлък и спомените му. Тя ни води към планирания и модерен Казанлък, на обширния триъгълен площад, гдето се издигат хубавите сгради на Дома на Народната армия, пощата, хотели и банки. Дългата градска магистрала продължава далече извън града. Прави напречни улици водят към всички части на града, от двете страни на които се редят кокетни частни къщи и модерни обществени постройки. Сградата на Народния съвет, например, е рядка по архитектурната си красотата сградата у нас. Ярκο личи, че строителството тук, особено в занемарените преди предградия, продължава с бързото темпо на новото време.

Права улица ни отвежда до модерното читалище „Искра“, известно със своята културно-просветна дейност и добре подреден Музей на Шипченската отбрана — един от първите наши исторически музеи с предимно българско съдържание, създаден от признателните поколения.

Основателят му не е нито учител, нито професор по история, археология, или етнография. Той е бил един самоук, скромн и страстен любител на старините — Петър Топузов. Един от младите самосъздали се български „археолози“, за които Константин Иречек с почит е казал: „Те четат прилежно български книги; знаят всички топографски имена; знаят местоположението на старите крепости; събират старини и с гореща любов издирват миналото на своята покрайнина.“

Тук могат да се видят интересни експонати от всички епохи. Те свидетелствуват за интензивния живот, който е протичал в този край в далечното минало. Интересни са и изложените табла, снимки, оръжия — от великата Освободителна война и Шипченската епопея, — ярка документация на великия подвиг и нерушимата дружба между двата братски народа — руския и българския.

Към музея има добре подредена картинна галерия с отбрани творби на изтъкнати наши художници, родното място на много от които е тук. Очите се любуват дълго на прекрасните произведения и, пленени от хармоничното съчетание на багрите, с нежелание се откъсват от тях.

Излизаме от читалището обогатени с много нови впе-

чатления и знания. Вървим по широката улица бавно, изморени от дългия път. Редицата се разтегля далече назад, раниците на гърба стават по-тежки, куфарите на тежават в ръцете. Време е да починем и отдъхнем, от пътя. А после пак напред — по светите пътеки и кътове на родината.

Скоро девическият манастир „Св. Богородица“, разположен в западната част на града, ни приютава в гостоприемните си покои.

Уютна красота и чистота царят в този девически манастир. Хубаво ограден застен със зелен килим от трева двор. Красива, добре поддържана градинка, която заедно с усмивките на цветята си и ласкавото гостоприемство на техните стопанки — сестрите монахини — ни срещат приветливо.

Багажът е свален. На тялото олеква. Насядали под сянката на дебелия орех, заслушани в тихия ромон на белокаменната манастирска чешма, която кротко бълбука до нас, всички чувствуват благодатта на почивката.

Правим лека закуска. Пийваме си от бистрата като сълза балканска вода и ставаме да разгледаме манастирския двор. Тука също както и в Музея на читалището, личат ярките следи от героичните борби при Стара Загора, а по-късно при Шипка и Шейново. Историята гласи, че още на 20 юли (ст. ст.) манастирският двор е бил изпълнен с множество ранени, не само войници и опълченци, но и от гражданското население — мъже, жени и деца. Значителен брой от тях измрели и били погребани в братски гробници. Тук са изправени паметниците на убитите при сломването на турската съпротива руски герои. Всички четем с трепет и болка техните скъпи за нас имена: капитан Н. А. Рогозински, от 5-а дружина на Опълчените, убит на 28 декември в боя при Шейново; подпоручик Р. Ф. Тимофеев, смъртно ранен в боя при Шипка; подпоручик А. Чеканов от 13-и стрелкови батальон; поручик И. Грузевич — Нечай от 14-и стрелкови батальон и на поручик В. Казански от 15-и стрелкови батальон загинали на 27 декември в боя за с. Шипка — все свидни жертви на необятната и велика Руска земя, извоювали със священата си кръв свободата на братска България.

Говорът утихва. Мъжете свалят бавно шапките и навеждат глави, жените изтриват сълзи от очите. Свят минута! . . .

След като почитаме паметта на падналите руски воини тук и в околностите, влизаме в хладния притвор на манастирската църква.

Навсякъде по стените са изписани сцени от священата история, ликовите на пророци, светци, мъченици и апостоли — творби на големите руски художници. Те са толкова многобройни и многообразни по своя сюжет, че трябва дълго време на човека да ги разгледа подробно и се наслади на тяхната външна красота и библиейско съдържание.

Но, ето че сме пак в китния манастирски двор, огряни от забързалото се на запад небесно светило. Подгонени от неговите полегати лъчи и ние бързаме да напуснем за няколко часа гостоприемната манастирска ограда и се отправяме към най-голямата забележителност на града — прочутата тракийска гробница.

Тя е открита случайно едва през 1944 година и се намира на една могила в северозточния край на Казанлък. Голямата ценност на гробницата не се състои в нейната архитектура и намерените дребни предмети, останали след по-ранното ограбване, но в нейната декоративна и фигурна стенопис.

Централно място в живописата на куполното помещение заема сцената на погребалното угощение. Това е една от най-хубавите композиции, които изобищо съществуват в античната живопис.

Сводът започва с фриз от редуващи се през едно 12 четирилистни розети и 12 волски черепи. Над този фриз, точно срещу входа се намира споменатата сцена, представяща двамата верни съпрузи. Мъжът, строг и съсредоточен в себе си, на главата със златен венец от лаврови листа. Седи на трон без облегало. До него вляво е любимата му съпруга, седнала на трон с високо облегало. Пред мъжа е поставена ниска масичка с ястия. В дясната си ръка той държи тасче, а лявата протяга, за да обхване ръката на жена си, която е с леко наведена към него глава и тъжно изражение на лицето. Много ясно и убедително са представени чертите на лицата,

движенията и чувствата: смирената покорност на жената и господарското достойнство на мъжа. Художникът е изобразил в тази прощална трапеца тъкмо оня момент, когато жената се разделя със своя съпруг. Отдясно към мъжа се приближават две фигури — жена и мъж, които поднасят дарове. Жената носи блюдо с плодове, а мъжът в едната ръка държи чаша, а в другата съд. Зад тези две фигури виждаме изобразени две свирачки, които надуват сигнални тръби. Последни вървят двама младежи, водещи по един оседлан кон. Към жената на вождо отляво се приближават две жени, които вървят една зад друга, с дарове в ръце. След тях идва млад роб, който води четири коня, въпрегнати в колесница. Колесницата и конярът са предадени напълно реалистично: конете захапали юзди, готови да се втурнат напред, а конярът с привично движение ги задържа.

В най-горната част на купола виждаме три колесници, които се надбягват.

Тракийската гробница е уникална старина със световно значение. Нашата страна заслужено се гордее, че на нейна територия е открит такъв изключителен паметник — велико постижение на общочовешката култура.

Излизаме от гробницата. Очите, свикнали на полумрака вътре, болезнено се свиват — раздразнени от светлината. Заставаме на високото платно пред нея и реем поглед в далечината. Лъчите на залязващото слънце ни къпят в злато. Море от пламъци, рубини и пурпур блестят над зелените бърда пред нас. Вторачвам поглед на юг, където разлятото сребро на огромния язовир „Георги Димитров“ блести като гигантско око под слънцето.

Любезната монахиня-водач ни разказва през целия път на нашето завръщане от тракийската гробница до стените на манастира историята на древния град, който е съществувал на това място — древния тракийски град Севтополис.

Тук при село Копринка, при построяването на язовира „Георги Димитров“ бе открит и разкопан за първи път в нашата страна голям тракийски град. При разкопките е намерен надпис, от който научаваме името на града — Севтополис, т. е. град на Севт. Градът е бил основан в края IV век преди Христа по заповед на тракийския цар Севт II и бил наречен на негово име. Строен е бил по същото време, когато е била изградена и Казанлъшката гробница.

Севтополис е бил разположен на равно място, на левия бряг на река Тунджа или Тонзус, както се наричала в древност. Водите на Тунджа и на притока ѝ Голяма Варовица са ограждали града от три страни — юг, запад и изток като естествен ров, над който се издигала околоръстна каменна стена с бойници. Градът бил построен по предварително изготвен план и затова всички улици се пресичали под прав ъгъл. Основите на сградите са били направени от дребни камъни и кал, а горните части — дъсчени с глинени плънеж. Освен големия брой частни къщи, разкопани са и основите на един дворец-храм, посолнидо изграден от другите сгради — от камък и кирпич. Вътре е бил богат украсен. Стените, изписани с различни цветове, наподобявали пъстра мраморна мозайка. В града са били открити основи на гробница със стенопис, подобна на тази, от която се връщаме.

Днес древният град Севтополис е под водата. Там, гдето някога е кипял живот и се творило голямо изкуство, дето хората са днашали, борили се, радвали се или страдали, гдето богатият живот на знатните робовладелци траки се е градел върху мизерията на чуждите и свои роби — сега цари вечно спокойствие. Водите на гиганта язовир „Георги Димитров“ разливат своите талази, гаят го и го приспиват с тяхата си песен.

Отново сме в манастира. След кратката обикновена вечерна служба, на която всички вземаме молитвено участие, отиваме на вечеря, поднесена ни от любезната майка-игуменка. Обградени от топли и ласкави нейни грижи и тези на сестрите монахини, нахранили се в чистата манастирска трапезария, прибираме се да спим.

Скоро изморените ни тела се отпуска в грижливо застъпаните снежно-бели легла и милвани от вечерния балкански зефир, който нахлува през широко отворените прозорци на килиите, унасяме се в ободрителен сън. Тих и спокоен сън, пазени от светлата Божия десница, в красния и гостоприемен Казанлъшки манастир.

ОТЗИВИ И БЕЛЕЖКИ

ПРЕГЛЕД НА КН. 5 (м. МАИ) ОТ 1960 Г. НА „ЖУРНАЛ МОСКОВСКОЙ ПАТРИАРХИИ“

В „Официалната част“ се съобщава:

— за тържественото среднощно Пасхално богослужение, състояло се на 17 април в Богоявленския катедрален храм в Москва, на което са присъствували: Фулгемският епископ Родерик Кут (Англиканска църква), глави и сътрудници на редица дипломатически представителства в Москва, група чуждестранни туристи и журналисти;

— за Известителната грамота на новоизбрания Католикос-Патриарх на цяла Грузия Ефрем II-ри;

— за писмото на Светейшия Цариградски Патриарх Атинагор, в което благодари за изпратените му периодически издания на Руската църква и изказва силното си желание да бъде в редовно духовно общение с Негово Светейшество Патриарх Алексий.

В отдела „Църковен живот“ е поместена в превод статията „Пътешествие в Русия“. Тази статия е написал датският пастор Уffe Хансен за своето пътешествие в СССР през 1959 година по покана на Московската патриаршия и публикувана във „Вестник на Уберупското училище“ (Дания) за 1959 год. След като описва посещенията на Третяковската галерия, Селскостопанската изложба, Метро, Университета, Държавната библиотека и други забележителности на Москва, пастор Хансен предава впечатленията си от Руската православна църква. Той е бил възхитен от тържественото богослужение в Московския храм „Всех скорбящих радость“. „Голямо впечатление ми направи пението на веруещите — пише авторът, — които почти през цялото време пеят заедно с хора, без да държат никакви молитвеници. Богомолците знаят наизуст молитвите. Това е прекрасно свидетелство за любовта на руските хора към своята Църква“. На следващия ден пастор Хансен посетил Троицко-Сергиевата Лавра и присъствувал на Божествена служба в централния храм, възгласявана от Негово Светейшество патриарх Алексий. „Молещите се бяха толкова много, че в този огромен храм, както се казва, нямаше къде ябълка да падне“. На богослужението е пеел пре красен хор от студенти-богослови. „Тяхната музикална грамотност и певческа култура свидетелствува, че на църковното пение в академията се отделя голямо внимание. Чувствах се, че те пеят от цяло сърце. Аз бих казал, че това не е изкуство, а истински душевни излияния. Нищо подобно аз в своя живот никъде не съм виждал и не съм чул“. Особено силни преживявания е имал той, когато е виждал церемонията на поклонението на светите мощи. Пастор Хансен е посетил също черноморските градове Сухуми и Сочи. Накрая, авторът изразява своето силно впечатление от това, че големи усилия на съветския народ са насочени към разведряване на международното напрежение и за укрепване на мира между народите.

„Войната е чудовище“ — такъв е надслова на статията на Прот. Н. Пономарьов, вместена в раздела „В защита на мира“. Всеблагоговейният автор разглежда войната като масово убийство, нечувана жестокост, когато милиони хора се нахвърлят един срещу друг. И всеки се стреми, щото възможно повече да осакати, да обезобрази, да умъртви подобни на себе си човеци. По време на война хората загрубават, подивяват, озверяват се! Ние се укасяваме, когато четем за древните идолопоклонници, които принасяли в жертва на идола Моллох своите малки деца. А днес войната — Моллох откъма от народите още по-големи и вестранни жертви! Как тогава всичко това може да се примиря с християнската цивилизация, с високите завети за братство между хората? — Ние християните трябва активно да се включим в съвременната международна борба за мир и разоръжаване!

За българския читател е твърде интересна и статията на Проф. Л. Парийски за „Дейността на Пражката християнска конференция в защита на мира“. Инициативата за провеждането на тази конференция принадлежи на протестантските църкви в Чехословакия. На 4 и 5 октомври

1957 година професорите и доцентите на чехословашките протестантски богословски факултети, по идея на Проф. И. И. Хромадка, се събрали за обсъждане на въпроса за отношението на Църквата към атомното оръжие. Събрали те се единодушно са се изказали, че „те виждат своята задача не само в специалната богословска работа. Животът на обществото и задачите на сегашното време не им са чужди. Проблемата за атомното оръжие е не само политическа проблема, но и църковна. Атомното оръжие и опитите с него представляват пряко нарушение на Божиата заповед „Не убивай“ и заповедите за любов към Бога и към ближния. Богословите са длъжни да кажат истината за атомното оръжие. Това е не само тяхно гражданско задължение, но и пряк християнски дълг“. В приетата резолюция са били изразени следните мисли: 1) необходимо е да се изработи ясно богословско гледище за атомното оръжие; 2) не е достатъчно само една богословска формулировка — борбата против атомното оръжие трябва да стане дело на всеки член на Църквата; 3) грижата за мира в целия свят влиза в задачите и на Икуменическия Съвет на Църквите; 4) необходимо е да се повдигне въпроса за свикването на всеобщ християнски конгрес в защита на мира от представители на всички християнски църкви в света.

Досега са проведени в Прага две подготвителни конференции за този всеобщ християнски конгрес в защита на мира, състояли се от 1 до 4 юни 1958 година и от 15 до 21 април 1959 год. На тези конференции са участвували и представители на Руската и Българската православна църкви. В заключение на статията, Проф. Парийски счита, че Пражката конференция, имаща вече организация и опит, е най-удобна за участие в нея на всички православни църкви. Мощният глас на православните църкви несъмнено ще й придаде по-голям авторитет и ще помогне на всички християни да изпълнят своя дълг в защита на мира.

На края на списанието в отдела „Библиография“, са дадени прегледи за българския църковен периодичен печат: списание „Духовна култура“ (кн. 1 и 2 за 1960 г.) и вестник „Църковен вестник“ (бр. 7 до 11 за 1960 г.).

ПРЕГЛЕД НА КН. 6 (м. ЮНИ) ОТ 1960 Г.

В отдела „Църковен живот“ се съобщава за ръкоположението в епископски сан на Архимандрит Стефан (Никитин), извършено от Негово Светейшество Патриарх Алексий на 7 април 1960 г. Новият Епископ Стефан Можайски се е родил в Москва в 1895 година в чиновническо семейство. Завършил е гимназия и медицинския факултет на Московския държавен университет. След завършване на университета е работил като ординатор в клиника за нервни болести, а след това — като невропатолог в различни медицински учреждения на Москва. Ръкоположен е бил за свещеник в 1927 г., а след овдовяването си приема монашество през 1959 г. Епископ Стефан е назначен за викарий на Московската епархия.

Интересен е очерка „Московският храм Св. Николай, намиращ се в квартал Хамовники“, поместен в отдела „Храмове и манастири“. В този очерк авторът П. Уржумцев съобщава, че храмът е възникнал в 1624 година и първоначално е бил дървен, но просъществувал кратко време. В 1679 година бил построен солиден каменен храм, който съществува и до наше време. Строителят е изградил типичен за епохата „пъстър“ храм, чийто кубета и камбанария са буквално изгъстрени с плочки и разни тухлени орнаменти, които на пръв поглед придават вид на богато украсена дърворезба. Наскоро след построяването храмът е бил изографисан от художника Оленин. Храмовата икона на Св. Николай е от края на 17-ти век. Тук светителят е изобразен в архиерейско обличение, с дясната ръка благославя, а с лявата държи Евангелие. Светецът има измъчен вид, рязко очертаващи се бръчки под дълбоко лежачи очи, дълъг, тънък нос, вдлъбнати бузи, продълговато-кръгла, малко издадена напред брада. Главни светини на храма са трите икони на Божиата Майка — „Застъпница за грешните“, „Бързопослушница“ и „Троеручица“. Най-почитана от тях е иконата на Божиата Майка „Застъпница за грешните“.

Тук Богородица е изобразена с Младенеца Христос, държащ с две ръце нейната дясна ръка както се е правило при сключване на договори. С това хващане ръката на Своята Майка, Христос сякаш Я уверява, че всякога ще изпълнява Нейните молитви за грешниците. Празнуването в чест на иконата се извършва на 20 март и на 10 юни, а всеки вторник вечер пред нея се отслужва специален молебен с четене на акатист.

През настоящата 1960 година се навършват 600 години от рождението на най-великия руски иконописец монах Андрей Рубльов, оставил дълбоки следи в руското църковно изкуство. По този случай е поместена обширна статия от Н. Иванов. Андрей Рубльов е украсил със забележителни икони и стенна живопис най-големите светини на Московска Русия — Благовещенския събор в Московския Кремъл, Успенския събор във Владимир, Троицкият събор в Троицко-Сергиевата Лавра и други храмове. Най-общоизвестен паметник на творчеството на Андрей Рубльов е неговата икона на Пресвета Троица, чиято художествена ценност е толкова висока, че в наше време копие от иконата има в почти всички православни храмове. За нея са писани много изследвания. Репродукции от тази икона се поместват почти във всички ръководства за изучаване на древноруското изкуство.

Още приживе монах Андрей Рубльов е получил известност като велик майстор на четката. Ето защо Стоглавият събор е признал неговите икони за образцови. Името му е било окръжено с почит, съобщения за неговите работи се нанасяли в летописните книги наред със събития от общонародно значение. Изкуството на Андрей Рубльов е било връх на древноруската живопис. Давайки в своите произведения сложни, хармонични и дълбоко одухотворени образи, строго църковни по своето съдържание и високохудожествени по форма, той със силата на своя талант е създал своя, така наречена РУБЛЪОВСКА, школа за живопис. Неговите работи са съставили цяла епоха в историята на руското изкуство.

В отдела „В защита на мира“ е поместено съобщение за Конференция на борците за мир, състояла се от 9 до 11 май т. г. в Дрезден (ГДР). Тази конференция на християнските религиозни и обществени дейатели е имала за

тема: „Приносът на немците в борбата за ликвидиране на „студената война“, в борбата за разведряване на международното напрежение и за всеобщо разоръжаване“. Участвували са 247 делегати от 15 европейски страни. Представители на Руската православна църква на тази конференция са били: Берлинският и Германски епископ Йоан, архиепископският наместник в ГДР протонерей М. Варжански, председателят на храма-паметник в Лайпциг протонерей Г. Романович и сътрудникът на Епархиалното управление А. Бобков.

Митрополит Николай Крутицкий се е обърнал към Конференцията с приветствие, прочетено от Берлинският епископ Йоан, в което между другото се казва: „От името на Руската православна църква приветствувам вашето събрание и вашите усилия, призовавайки върху вас и вашето добро дело Божието благословение. И, както ние възгласяме многократно на всяко наше богослужение, мислено възкликвам, обръщайки се към вас, нашите братя и сътрудници, и към всички стоящи около вас, към всички хора по целия Божий свят: „Мир всем!“ Това приветствие е било топло посрещнато от всички участници. След провеждането на определената работа Конференцията е приела обръщение към участниците в Съвещанието на ръководителите на правителствата на четирите велики държави в Париж.

В този брой на списанието е отпечатана също и речта на Митрополит Николай, произнесена на 18 май 1960 г. пред Събранието на Съветската общественост от гр. Москва.

Дадено е място на дописката на нашите сънародници свещ. Стефан Савов и А. Игнатиев по случай отпразнуването в София на седемгодишнината от възстановяването на древната Българска патриаршия.

В отдела „Библиография“ продължава поместването на прегледи на периодичния църковен печат в някои православни страни. В настоящата книжка са дадени отзиви за списание „Духовна култура“ № 3, март 1960 г. и вестник „Църковен вестник“ №№ 12—17 за 1960 г. (органи на Българската православна църква) и за списание „Гласник“ № 2—4, февруари—април 1960 г. (орган на Сръбската православна църква).

СВЕЩЕНСТВОТО Е ЗА МИР

Топъл летен ден. След обяд. Група свещеници са се събрали на автостанцията в гр. Севлиево и чакат определен час за тръгване на рейсовата кола, за да ги отведе в Батшевската св. обител, където е определено да се проведе съвместна свещеническа конференция на енорийските свещеници от две духовни околии: Севлиевска и Габровска. С групата пътува и беловласият професор Др. Димитър Дюлгеров, който е поканен на тази конференция, устроена с благословението на Негово Високопреосвещенство Търновския Митрополит Софроний.

Колата напуска града и се отправя по хубавото асфалтирано шосе на юг, към „Мара Гидик“, в подножието на която е кацнал Батшевският мъжки манастир. Пътуват свещениците от Севлиевско, които весело разговарят с професора. Движим се по течението на р. Росица, която бързо тече по своя път и весело пее монотонната си песен. . . . От двете страни на шосето се виждат блокове с едра пшеница. Тихият вятър люлее натежалите класове, те се навеждат и се изправят, сякаш ни подканят да отпразвим поглед към тях и им се порадваме. Да, натежали класове, пълни с узрели зрънца, които утре ще се обърнат на бели хлябове за всички. А там, работнички с най-различни забрадки, сякаш едри пъстри цветя сред блокове с различни култури, дигат ръце и пращат поздрав от равнината, потънала в аромата на отрупаното с плод поле. Редят се зеленчукови и овощни градини, ливади, извори, поточета. Каква богата земя е този балкански край! По хубавото равно шосе препускаят натоварени камиони с дървени трупи.

Минаваме през села — малки и големи, а Росица не престанно пее и далече отнася своята песен, чак до тихия бял Дунав. — Хубаво си наше мило отечество! Как блестя твоето синьо небе! Каква сияйна красота греє по тебе!

Ето колата пристига на „Дочко“. Слизаме и се подготвяме за тежкия стръмен път. А то не е път, а една стръмна начупена пътека между храсти и дървета. Всеки е взел куфарче или чанта, напълнена с това-онова и трудничко ще е пътуването. Но, с нами Бог! Всички гледаме про-

фесора и си мислим, как ли ще пътува той по тая козя пътека.

Поемаме лека-полека. Тръгва и професорът, който може би никога не е помислял даже, че един ден ще дойде тук и ще отпрати своите стъпки по тая старопланинска пътека. Постепенно, бавно и с малки почивки, ето ни най-сетне пред широко отворените врати на манастира. Високо се издигат кубетата на храма. Принаднал е вече вечерният здрач, предвестник на нощта. Скоро всичко се обгръща от тъмнина. Едва се виждат дърветата — високи буки, на които ако погледнеш върховете, шапката ти ще падне, планинските хребети, и възвишения като черни грамадни исполини се открояват на хоризонта.

Влизаме в храма, бляскаво осветен от свещи и електрически крушки. Повече от тридесет свещеника, застанали на клиросите, сладко и умилно пеят, а други служат вечерня. Тук, в тая късна доба, в храма намираме и доста богомолци от съседните селца и колиби.

В края на вечернята, един от архиепископските наместници поздравява всички и подканя за ноща почивка. Към 11 часа всички се прибират в хубавата, спретната и с много стаи двуетажна сграда.

Ранно утро. Манастирската камбана извести започването на службата. Камбанният звън далеч се отеква в планинските глухи усой и подканя за молитва. Храмът се напълни. Повече от четиридесет и пет свещеници, няколко манастирски братя, презвитери и селяни и селянки от околните села. Стройно и умилно пение. Службата върви отмерено, плавно, затрогващо. С топли сърца и широко разтворени души, всички се молят на Великия Миротворец. Чувствуваш сякаш те милва любяща ръка. Всички се чувствуват братя и сестри, родни членове на хубава и свидна република България!

В края на Литургията се произнася проповед от един събрат.

Службата завърши. Всички се отправиха за мястото, определено за конференцията. На трибуната застана професор Дюлгеров и започна своята сказка: „Християнството и войната“. Още в началото той прикова вниманието

на своите слушатели. Картино представи страхотните на войната.

Войната, каза той, е престъпление. Разоржете сърцата си. Не гасете Христовата светлина, а палете души те си с нея! Войната е най-голямото зло за човешкото благополучие. Войната превръща в диви зверове люде те, които са родени за радост и да живеят като братя! Професорът завърши с думите: „Някъде, за да унищо-

жат оръжнето, заравят го дълбоко в земята, затрупват го с пръст и отгоре посадят дърво — израства дърво то на мира. Мир може да има тогава, когато човек за човека стане брат. Мирът е източник на всички блага“.

И тук високо се подчерта, че нашето народно свещенство е готово да даде всичко за мира в целия свят! . . .

Прот.ХАР. БАЛТОВ

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Църковни служби на Негово Светейшество. На 30 юли св. Марина, Негово Светейшество Патриарх Кирил, в съслужение с Негово Преосвещенство Главнищия епископ Стефан, викарий на Пловдивската митрополия, отслужи св. Литургия в Пловдивската митрополитска църква „Св. Марина“ по случай храмовия ѝ празник. По време на службата той ръкоположи в дяконски чин Дамян Пършев, а след отпуст даде протонерейско отличие на свещ. Никола Павурджиев и свещ. Пенчо Карабойчев от с. Голямо Конаре, свещ. Димитър Тодоров от с. Ново Железаре, свещ. Стефан П. Сребров от с. Воишия и свещ. Тодор Д. Тодоров от с. Първенец. Накрай произнесе слово за празника и поздрави новоотличените клирици с благословение за още по-примерно и плодосно свещеническо служение. От името на отличените протонерей Никола Павурджиев произнесе кратко благодарствено слово.

— През м. август Негово Светейшество се черкува в неделните дни и на празника „Св. Преображение“ в църквата на родопския манастир „Св. Петър и Павел“ — Бяла Черква.

— На 28 август, неделя, „Успение Богородично“, Негово Светейшество Патриархът, в съслужение с Негово Преосвещенство Главнищия епископ Стефан, отслужи св. Литургия в Пловдивската катедрала „Св. Богородица“ и произнесе слово за празника. Присъствуваха много богомолци.

— На 12 септември, „Св. Александър Невски“, понеделник, отслужи св. Литургия в Патриаршеската катедрала храм-паметник „Св. Александър Невски“ и произнесе слово по случай храмовия празник. Накрай Негово Светейшество приветства госта на Българската православна църква Негово Преосвещенство епископа на Епископалната църква в Западен Ню-Йорк Лауристон Скейф, който отговори с кратко приветствено слово към Негово Светейшество, Техни Високопреосвещенства синодалните архиереи Врачански Паисий, Варненски и Преславски Йосиф и Старозагорски Климент, както и към клира и многобройния богомолен народ, който присъствуваше в храма.

Негово Високопреосвещенство Неврокопският Митрополит Пимен вседушевно благодари на всички, които са имали любезността да го поздравят за имения му ден — св. преп. Пимен Велики, 9 септември, и им молителства от Господа здраве и благополучие в живота.

Заседания на Св. Синод в пълен състав. На 13 септември т. г. Св. Синод в пълен състав се събра на кратка извънредна сесия, която трая три дни. На тази извънредна сесия Св. Синод разгледа въпроса за произвеждане избор за канонически митрополит на овдовялата ловчанска епархия. Реши се и се предписа на Негово Високопреосвещенство Врачански митрополит Паисий, наместник на овдовялата Ловчанска епархия, да произведе избора, като му се изпрати и съставеният от Св. Синод каталог на достоизбираемите епископи за Ловчански митрополит. В каталога са вписани: Проватският епископ Софроний, викарий на Видинския митрополит, Левкийският епископ Партений, викарий на Софийския митрополит, Смоленският епископ Тихон, ректор на Духовната семинария, Главнищият епископ Стефан, викарий на Пловдивския митрополит, Траянополският епископ Симеон, викарий на Доростолския и Червенски митрополит, Стобийският епископ Варлаам, игумен на Рилската св. обител, Макариополският епископ Николай, ректор на Духовната академия, Браничкият епископ Максим, главен секретар на Св. Синод, Знеполският епископ Йосиф, викарий на Софийския митрополит,

Завръщане на Българската църковна делегация от Прага. На 17 септември се завърнаха от Прага през Вукурещ Негово Високопреосвещенство Сливенският митрополит Никодим, Негово Преосвещенство Браничкият епископ Максим, главен секретар на Св. Синод, Негово Високоблагочестие проф. протопрезв. д-р Стефан Цанков и проф. д-р Димитър Дюлгеров, които участвуваха в Празката миротворна конференция, която се откри на 6 септември. На връщане от Прага, по покана на Негово Блаженство Румънския Патриарх Юстиниян, те са били гости четири дни на Румънската православна църква.

Откриване Международния мострен панаир в Пловдив. На 18 септември бе открит тържествено XIX-ят мострен панаир в Пловдив. На откриването присъствуваха партийни и правителствени ръководители, членове на БКП, на Президиума на Народното събрание и др. обществени и културни дейци. Присъствуваха и правителствени делегации на СССР и социалистическите страни, директори на чуждестранни палати, търговски дейатели от чужбина и др. и членове на дипломатическите мисии в София. Председателят на Българската търговска палата Методи Попов откри тържествения митинг, а откриването на панаира стана от министъра на външната търговия Георги Кумбилиев.

Осигурителни вноски за диригенти, пом. диригенти, хористи и др. служители при храмовете. С писмо № 14372 от 26 август 1960 г. ЦСПС — Управление държавно обществено осигуряване съобщи на Св. Синод становището си по въпроса за осигурителните вноски за диригенти, пом. диригенти, хористи и др. служители при храмовете, а именно:

„Разпоредбата на § 1, буква „о“ от Правилника за прилагане на дял III от Кодекса на труда определя кои служители при Българската православна църква с духовно звание или мирски лица подлежат на задължително осигуряване за всички осигурителни случаи. Разпоредбата на § 3 от същия Правилник обаче предвижда да се осигуряват само за случаи на трудова злополука всички лица, които извършват краткотрайна услуга. Съобразно с посочените текстове, лицата, които са заети при градски или селски църкви за диригенти, пом. диригенти, хористи и др. за извършване на дейност, свързана с култа, само през празнични дни, т. е. за не повече от 6 дни в месеца, извършват краткотрайна услуга и подлежат на задължително осигуряване за случай на трудова злополука. Осигурителната вноска както за осигурените за всички осигурителни случаи, така и за осигурените само за трудова злополука, е 12.5%“.

Горезразеното становище на Управление Държавно обществено осигуряване е съобщено на всички митрополии в страната за сведение и съобразяване.

Обявление — Църковното настоятелство при храма „Св. Вмчк. Георги“ в гр. Първомай, съобщава, че длъжността **ежедневен певец** е вакантна. Желаетелите да заемат горната служба да се явят на пение и опознаване. Заплата по щат и възнаграждение от треби.

От църковното настоятелство

Редактор: ЙОРДАН П. ИЛИЕВ